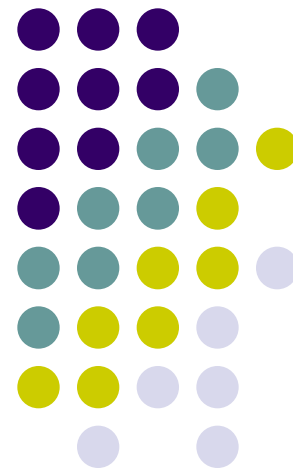

A szerzői jog dilemmái az Europeana, a kulturális örökség és az archívumok kapcsán

Ivacs Gabriella, OSA, CEU
ivacsg@ceu.hu

Demokratizálódás és Információs Társadalom

- Access to Knowledge (A2K)
 - Hozzáférés az információhoz: általános emberi jog
 - D2D modell: Felfedezés és felkínálás
 - Hosszútávú hozzáférés, prezerváció
 - Open Access: nyílt hozzáférés a tudományos publikációkhoz
 - Digitális írástudás, digitális befogadás
- Új értékrendek és új modellek a kulturális szférában is!!!
- Az Információs Társadalom elmélete a mai domináns ideológia, diskurzus.

Yochai Benkler: hálózatos információs gazdaság

- Az ipari társadalom következő szintje
- A technológiai innováció jelentősége
- Decentralizált információelosztás
- Az emberi kommunikáció, kooperáció, a részvétel, a megosztás kerül előtérbe
- A kultúra is termelés eredménye
- Az információ nem fogyasztható el mint a fizikai javak

A kulturális örökség és gazdasági felhasználás

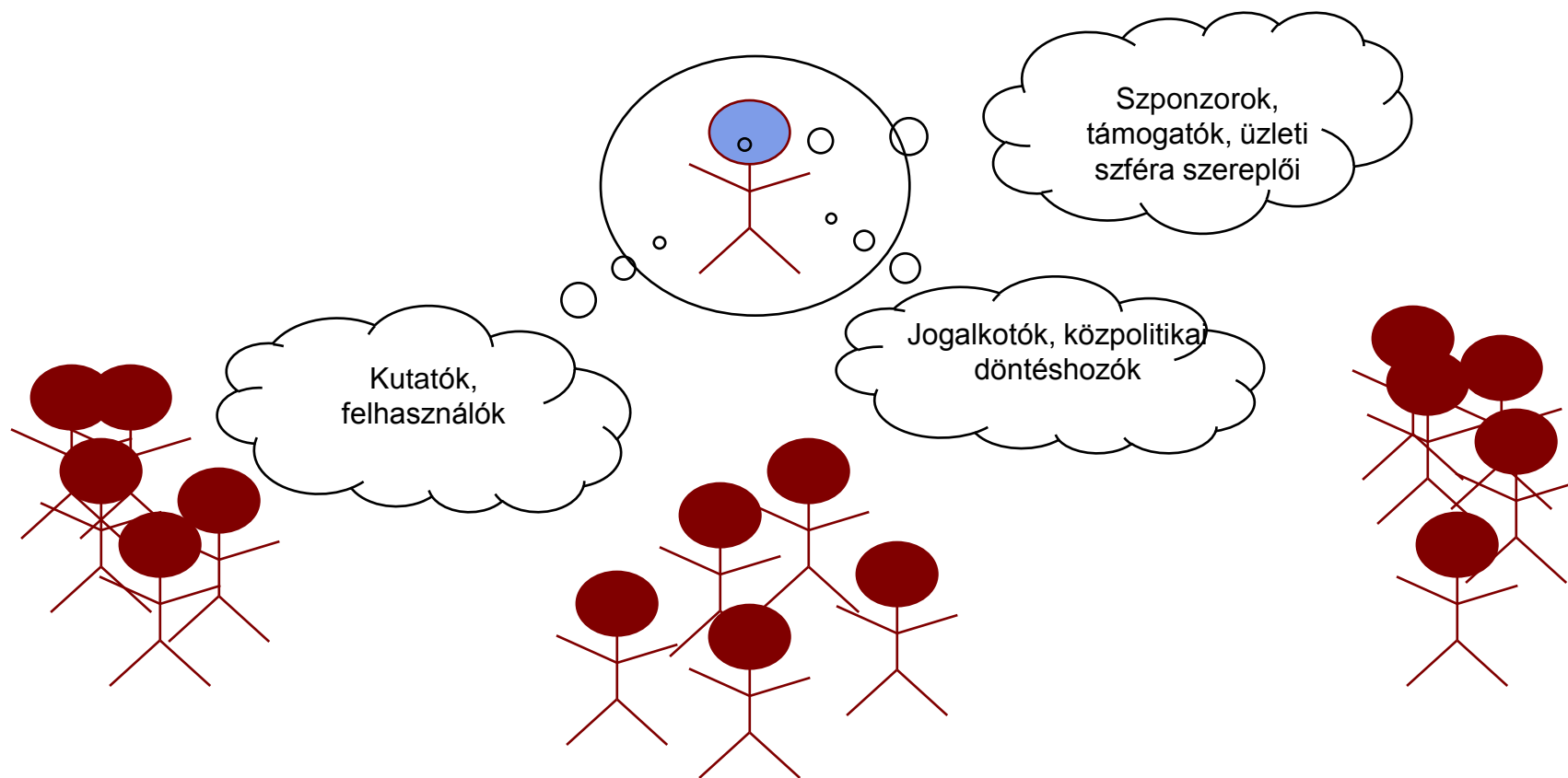

- A digitális forradalom előtt is létezett: a 1980-as évektől a francia kulturális politika nagy hangsúlyt fektet a kulturális produktumok marketingjére
- Kulturális örökség és turizmus, szórakoztatás
- A hálózatos társadalomban exponálódik a feszültség: a demokratizálódás és kereskedelmi felhasználás kettőssége
- New Economy: Kultúra=Információ=Szolgáltatások és kulturális termékek nyersanyaga

Aktorok a kulturális örökség területén

„A kurátori munka értéke arányos a digitális tartalom felhasználási értékével”

Az újrafelhasználás kontextusa

- TÖRVÉNY: kriminalizál
- NORMA: a közösség definiálja
- PIAC: A termék értéke dönt a norma és a törvény ellenében akár
- KÖRNYEZET: fizikai eszközökkel akadályozza az újrafelhasználást

Közpolitika és digitális archívum tartalmak

- Főleg az **ikonográfikus gyűjtemények** (fotó, film, vizuális anyagok) „értékesíthetők”
- **A rövidtávú hozzáférés és hosszútávú megőrzés** gazdasági szempontjai mások
- **A üzleti vállalkozás és a kulturális szféra** partnersége nehézkes
- **A globális gazdasági és nemzeti** érdekek ellentmondanak

Az IPR térhódítása

- A szellemi tulajdonjogok lehetőséget adnak a birtoklóiknak, hogy másokat megakadályozzunk a másolásban, terjesztésben, újrafelhasználásban.
- Industriális tulajdonjogok és szerzői jogok
- Copyright: a szerző/ kreátor exkluzív joga
 - Gazdasági jogok: reprodukció, sugárzás, publikus előadás, fordítás, adaptáció. Átruházható!
 - Morális jogok: védi az alkotást a torzítás ellen és a szerző reputációját.

Esettanulmány: HOPE (2010-2013), CIP PSP támogatás

- 12 társadalomtörténeti intézmény: könyvtárak, múzeumok, archívumok
- Tartalom: változatos és soknyelvű tartalom, poszterek, fotók, iratok, kéziratok, folyóiratok, szürke irodalom, nem klasszikus levéltári irat
- Célközönség: társadalomtörténészek, transznacionális kutatók, európai állampolgárok, bárki
- HOPE Konzorcium > IALHI Foundation
- Célok: 1) Aggregált metaadat 2) Best Practice Network 3) Közös Digitális Adattár

EU jogi környezet

- Copyright Directive 2001/29/EC:
 - 'reproduction right' (letölthető tartalmak, mert a szerző hozzájárult)
 - right of 'communication to the public' (egy dalt a honlapon is meghallgathatunk, mert a kommunikáció legális)
 - right of 'making available to the public' (internetes közvetítés), a helyi törvények szabályozzák a szomszédos jogokat
- Árvaművek, Directive 2012/28/EU
- Adatbázisok, Directive 96/6/EC

‘The New Renaissance’ Jelentés, Comité des Sages, 2011. május 11.

“ A kulturális intézmények digitális tartalmaira vonatkozó metaadatokat ingyenesen és széleskörben kell elérhetővé tenni.”

Europeana: jogi keretek

- The Europeana Licensing Framework
<http://pro.europeana.eu/documents/858566/7f14c82a-f76c-4f4f-b8a7-600d2168a73d>
- Guidelines for the Rights in objects submitted to Europeana
http://pro.europeana.eu/documents/900548/1037382/Europeana_rights_201202.pdf
- Europeana Data Exchange Agreement
<http://pro.europeana.eu/documents/900548/8a403108-7050-407e-bd00-141c20082afd>

1. Data exchange agreement

3. Metadata: Europeana Terms for user contributions

Your metadata

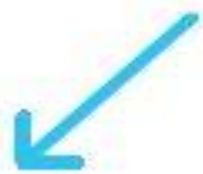
2. Metadata: CC0 + Europeana Data Use Guidelines

UGC: CC BY SA

4. information about previews & content via edm:rights

Open Archival Information System: digitális archivumok modellje

- “An OAIS should understand the intellectual property rights concepts, such as copyrights and any other applicable laws prior to accepting copyrighted materials into the OAIS. It can establish guidelines for ingestion of information and rules for dissemination and duplication of the information when necessary.” (OAIS 3-3)

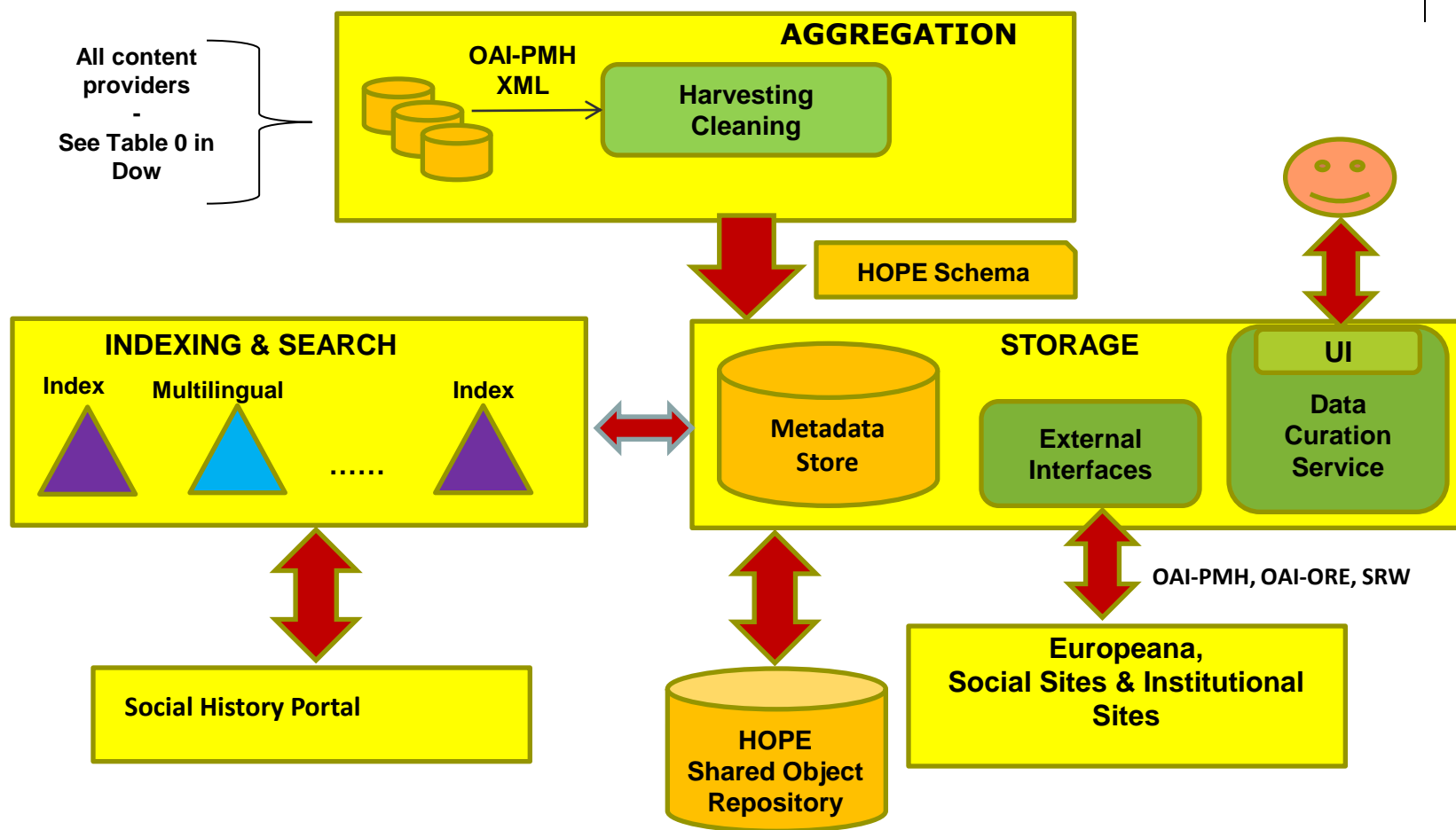
Copyright realitások és archívumok

- Az intézmények „csak” őrzői a dokumentumoknak, a donorral szerződnek, nem a szerzővel. Sok az árvamű, „out of print” kiadvány
- Számos egyéb szempont mérlegelendő: adatvédelem, donorjogok, államtitkok, bizalmasság
- Kollektciókra nehezen alkalmazható a copyright
- Nincs egységes metaadat szabvány a szerzői joggal kapcsolatos adatok tárolására: MARC 21, EAD, EAC
- Hibrid kollektciók problémája: az új adatsémák csak digitális tartalmakra alkalmazhatók
- Modell-licencek hiánya

HOPE (d2d) Architektúra

HOPE IPR ajánlások

- Mintaszerződések, licenszek a digitális tartalmakról, amelyek beépíthetők a donor-szerződésekbe
- A kockázatelemzési módszer: public domain tartalmak, szerzői joggal védett tartalmak, árvaművek behatárolása. Dokumentáció: „due dilligence”
- Open Access alapelvek
- Tisztázatlan eredetű tartalmak esetén „notice and take-down policy”
- Nem javasolt: social media platformok Flickr, Facebook, Scribd használata csak public domain tartalmak esetében – nincs mód az ellenőrzésre
- Nem javasolt: technológia akadályok, pl. vízjel

HOPE IPR kötelező szabályozások

- Europeana Licenc: Metaadatok licenszelése CCO 1.0 Universal Public Domain Dedication megoldással, nézőkép + kifestésű kópia exkluzív licencelése az Europeana használatára
- További licencek: szolgáltatók és tartalomszolgáltatók között,
 - IALHI Foundation: metaadat CCO 1.0 “is licensed non-exclusively, unconditionally, free-of-charge for all types of use and for all territories to the public”
- Minden tartalomszolgáltató a felhasználással kapcsolatos metadatot közöl, Europeana rights statements:
 - Public Domain Mark
 - Creative Commons Licenc
 - Rights Reserved statements (Rights Reserved – free access; Rights Reserved – paid access; Rights Reserved – restricted access)
 - Unknown copyright státusz

Social History Portal

internationalism
labour politics
migration **Social** gender politics
culture **History.portal** revolution
social security union class struggle fair trade
pollution human rights

Köszönöm!